

“VERKEERDE KEUZES NIET MET TECHNIEK TE CORRIGEREN”

Geen makkelijke oplossing voor wateroverlast in de stad

De afgelopen jaren is Nederland opgeschrikt door wateroverlast in steden en dorpen na zware regenbuien. Statistisch gezien mogelijk, maar te vaak volgens de deskundigen. Voldoet de riolering nog wel? Moet de riolering wel gebruikt worden om overtollig regenwater af te voeren? Moeten we leren leven met enige wateroverlast? Enige relativering kan ook geen kwaad, volgens Harry van Luijtelaar. In Zuid-Amerika wordt op dit moment onderzocht bij hoeveel water op straat mensen nog veilig kunnen lopen..... Deze en andere zaken kwamen aan de orde tijdens het symposium ‘Wateroverlast in de stedelijk omgeving: de ontwerpbui voorbij’, dat op 25 maart in Zwolle plaatsvond. De organisatie lag in handen van programmagroep 2 van de NVA.

Na een inleiding van dagvoorzitter Harry van Mameren (Witteveen+Bos), die de verwachting uitsprak dat wateroverlast op straat in de toekomst vaker zal voorkomen door de klimaatsverandering, was het woord aan Harry van Luijtelaar (Tauw), die in een pragmatische lezing inging op mogelijke oplossingen. Uit onderzoek blijkt dat 20 procent meer regen voor 40 tot 50 procent meer water op straat kan zorgen. Dat hoeft nog geen probleem te zijn, maar als dan toch maatregelen genomen worden, pleit Van Luijtelaar voor enige bespiegeling. Het optimaliseren van een bestaand rioolstelsel tegen de laagste maatschappelijke kosten kan op de korte termijn werken, maar laat geen enkele rek in het systeem zitten.

Ook stelde hij de trits vasthouden-bergen-afvoeren ter discussie. Hij stelde dat bergen riskant kan zijn als daarna nog meer water komt, dat nergens meer heen kan. Hij zou dan ook liever de volgorde vasthouden-afvoeren-bergen zien. Verder stelde hij dat modellen anders gebruikt moeten worden; in plaats van een standaard bui zouden ook zwaardere/intensieve buien op het model moeten worden losgelaten. Bovendien zouden ontwerpers van rioolstelsels zich meer moeten richten op de (afvoer)capaciteit van het stelsel.

Harmen-Jan Holman (Aansprakelijkheids-Onderlingen van Gemeenten, onderdeel van de VNG) ging in op de juridische kant van aansprakelijkheid van gemeenten voor wateroverlast. Particulieren die schade hebben geleden door wateroverlast kunnen op twee artikelen van het Burgelijk Recht

terugvallen. Het ene spreekt de beheerder aan op gebreken, en in veel gevallen zal de rechter de claimant gelijk geven. Het andere artikel spreekt de beheerder aan op de zorgplicht, wat veel moeilijker hard te maken is. Holman stelde dat het in Nederland met de ‘claimcultuur’ nog wel meevalt. Hij ziet geen significante stijging van het aantal claims. Wel duren de procedures langer, omdat veel particulieren een rechtsbijstandsverzekering hebben en de correspondentie tussen de experts langer duurt.

Technische middelen (riool) verdienen niet de voorkeur om wateroverlast op straat op te lossen, stelde Jan Bruyn van Pouderoyen Compagnons. Maatregelen kunnen op verschillende niveau’s genomen worden: planologisch, stedenbouwkundig, bouwkundig, in de openbare ruimte en technisch.

Bruyn stelde dat het beter is op planologisch niveau maatregelen te nemen, zodat wateroverlast niet optreedt. Mocht dat niet gebeuren, dan kunnen technische maatregelen genomen worden, maar dat verdient geen schoonheidsprijs. Zijn stelling was dan ook dat oplossingen voor wateroverlast niet in eerste instantie in de technische hoek gezocht moeten worden. Verkeerde keuzes op een hoger niveau zijn niet met riolering te corrigeren.

De laatste lezing bestond uit een duopresentatie van Jan Peter Speelman van het Hoogheemraadschap Schieland en Daniel Goedbloed van Gemeentewerken Rotterdam. Speelman ging in op de geschiedenis van de waterhuishouding van het centrum van Rotterdam. In de stad is in het verleden veel oppervlaktewater gedempt. Het weinige open water in de Rotterdamse binnenstad is de verklaring voor de problemen waar de bewoners nu regelmatig worden geconfronteerd.

Goedbloed ging in op de mogelijkheden om wateroverlast in de toekomst te voorkomen. Berging op oppervlaktewater is moeilijk, omdat van de 226 hectare die Rotterdam centrum bestrijkt nog geen procent (2,1 hectare) uit oppervlaktewater bestaat. De afvoer van overtollig water gebeurt dan ook voornamelijk via het riool, waar wel mogelijkheden bestaan om de afvoer te vergroten, maar niet veel. Wateroverlast is op korte termijn dan ook nauwelijks te voorkomen. Overigens vond Goedbloed wel dat de inwoners weinig klaagden over water op straat. Toch is communicatie naar de burger toe belangrijk, niet in de laatste plaats omdat de inwoners zelf ook maatregelen kunnen nemen om bijvoorbeeld ondergelopen kelders te voorkomen. ◀

(Foto: Michelle Muus).

